
Jul

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Jul	4
JUL	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

Jul

JUL

Prædikedag JUL

Prædikedato 24. december 1940

Prædiketekst Lukas 2,1-14

Prædikested Vedersø Kirke

Prædiken ID P241240-01

Kilde (Med Ordets Sværd, 90-96)

Jul.

Hvis de retter Kanonerne lige opad for at skyde paa Stjernerne, saa falder der ikke en eneste. De er jo saa trofaste, er Stjernerne. Og hvor er de blevet os kære igen. Der var en Tid, da de ikke var paa Mode. Vi var blevet saa dygtige til at lave Lys selv. Inde i Byerne gik de og vidste ikke af, at Stjernerne var til mere. Og selv ude paa Landet skulde Folk altid køre i Bil eller i hvert Fald paa Cykle med nogle pralende Dynamolyskastere paa Styret. Men saa kom der en stor Trold og blæste alle vore hjemmegjorte Lamper ud. Hvad saa vi saa? Stjernerne saa vi, at de stadig var der, at de lyste saa klart for os, som vore Forfædre har sunget om, at de gjorde for dem. De trofaste Stjerner! De er saa langt borte, at vi ikke kan naa at gøre dem Fortræd, og alligevel saa nær ved os, at de kan gøre os saa meget godt.

De paalidelige Stjerner! Der *er* noget her i Verden, vi kan stole paa. Er der virkelig? Vi synes ellers, at — jo, men det er der. Nordstjernen — den staar ikke i Nord den ene Aften og i Syd den næste. Karlsvognen kamouflerer sig ikke. Den har kørt sin Rute hen over

Himlen foran den danske Sømand i Nat som for et Aartusinde siden. Se, der staar han med sin faste Haand paa Rorpinden ned gennem Danmarkshistoriens skiftende Tider. Hvorfor er den Haand saa fast, skønt det svigefulde Element under ham krummer sig og hvisler og kaster ham hid og did? Den er fast, fordi hans Blik er rettet opad mod noget over ham, der er urokket fast. Stjernerne, de paalidelige og trofaste, viser ham Vej. Styrmanden formaar at holde sin Kurs, fordi han staar i Pagt med Evigheden, Grundlaget for hans Eksistens er den Gave, at Himlen forholder sig til Jorden.

De trofaste, evige Stjerner!

Hvem er det, der mukker? Hvem er det, der slaar os over Fingrene med en Lineal? Aa, det er Astronomien. Den siger, at nu bliver vi for lyriske. Den siger, at Stjernerne er hverken venlige eller evige; Stjernerne er ikke andet end noget Jern og Kobber og Zink og Natrium og Brint og saadan noget, som der engang er gaaet Ild i og som ergo engang brænder ud. Og saa bliver der mørkelagt deroppe ogsaa.

Bevares! Naar Astronomien siger det, saa er det rigtigt, Astronomien er Videnskab, og Videnskaben ved Besked, og vi andre har bare at staa med Hatten i Haanden og sige Tak.

Men saa er der Grundtvig. Han er en Videnskab for sig selv. Og hør nu, hvad han siger:

Dejlig er den Himmel blaa,

Lyst det er at se derpaa,

hvor de gyldne Stjerner blinke,

hvor de smile, hvor de vinke

os fra Jorden op til sig.

Det kan vi mærke helt inde i vort Hjerte, at Lyrik er ogsaa en Videnskab, af Sandhed og Styrke saa godt som nogen af de andre. De vældige, ufattelige Baal derude i Verdensrummet er tændt saadan, at hvad Formaalt de end har med at brænde, saa lyser de dog samtidig ogsaa for os. Det er med dem som med Blomsterne, der ødsler med Dufte og Farver for at hidkalde Bierne, men samtidig er disse deres Dufte og Farver Gaver til os Mennesker. Stjernerne paa Himlen, det er Blomster i Guds prægtige Aladdinshule. Vi Lykkens Yndlinge — se, hvor de blinker fortroligt til os, fælles med os om den Hemmelighed, der hedder Guds Naade og Vælde, se, hvor de smiler og vinker os fra Jorden op til sig.

Juleevangeliet — det er den eneste Fortælling, jeg ved, om Irmelin Rose og Irmelin Sol og Irmelin alt, hvad der er dejligt. Der er en ung Kvinde i den, Jordens yndigste, paa een Gang Elskerinde og Moder, der er et lille Barn, Menneskehedens Tro og Haab og Kærlighed, der er Hyrder paa Marken, og der er Musik, Torsdagskoncert af selve det himmelske Orkester. Og der er ogsaa et Æsel, der skryder. For vi skal have det hele med. Og det er her paa Jorden, det foregaar. Og der er det skønneste Digt, der nogen Sinde er digtet, det er bare paa 3 Linier, men hvem kan høre det uden at svælge sin Graad:

Ære være Gud i det højeste,

Fred paa Jorden,

i Mennesker Guds Velbehag.

Det er Fremtidsmusik, javel, Folkenes og Sfærernes paa een Gang.

Og saa er der naturligvis ogsaa en Stjerne i, ogsaa den den skønneste, der har straalet paa Himmelhvælvet i Menneskeslægtens lange Nat.

Det var midt i Julenat.

Hver en Stjerne glimted mat.

Men med et der blev at skue

en saa klar paa Himlens Bue

som en lille Stjernesol.

Kære danske Lyttere, I har vel været i Kirke og hørt om den Stjerne. Men jeg tænker mig, at der blandt mange af jer, der har skruet op for Radioen nu, er nogen, der ikke har kunnet lange i Kirke, nogen, der er syge og ikke kan klare Trapperne, ensomme Gamle langt ude paa Heden og nogen, der er trykket af Sorg og Savn, saa det gør for ondt at se paa de andres Glæde. Jer tænker jeg særlig paa nu. Jeg vilde saa gerne, om jeg kunde faa Julestjernen til at straale over jer.

Julestjernen, den hedder Jesus Kristus. Han er Menneskehedens Kompas. Han er trofast mere end nogen Stjerne paa den mørke Vinterhimmel, og hans Hjerte er, midt i Verdensrummets Kulde, et uslukkeligt Baal af Kærlighed.

Sønderjyske Mor, har du en Dreng, de har gravet ned i Ruslands Jord eller hvor — Forældre, Hustru, Kæreste, har I en dyrebar paa de lumske Have, lumskere end nogen Sinde før, — I, der holdt af hinanden og var vant til at fejre Jul sammen og nu maaske ikke engang kan faa en Hilsen frem til hinanden, Venner og Landsmænd paa Færøerne, Grønland, Amerika, og I, der er rejst endnu længere bort, om saa helt til en anden Klode, hører I, vi har Frelseren fælles, Barnet i Bethlehem, den Stjerne, Jesus Kristus, lyser over alle Tider og alle Afstande, lyser over Liv og over Død.

Jeg skal selv i Aar for første Gang fejre Højtiden uden at have min gamle Mor hos mig ved Julebordet. Men ved I, hvad jeg vil? Jeg vil gaa ud i Aften engang og kigge op til Blomsterne, der lyser paa de himmelske Enge, og du skal gaa med mig. Kan du ikke, saa sluk Lyset og rul Gardinet op eller saml dit Sind om "Grenen fra Livets Træ", og lad Lysene der være dig Himlens Stjerner, for det betyder nok Juletræet egentlig, at Stjernerne stiger ned fra Himlen og kommer ind i din Stue for at være dig rigtig nær. Og saa vil vi være stille et Øjeblik og prøve paa bare at lytte.

Dengang jeg var en lille Dreng, skete det somme Tider, naar jeg var alene i Stuen en Stund Juleaften, at jeg syntes, jeg kunde høre Englene tiske inde mellem Juletræets Grene. Mon ikke ogsaa i Aften, naar vi lytter af hele vort Hjerte, det kunde ske, at vi i Julekvældens hellige Tysthed hører Stemmer, vi mente forstummet eller saa alt for fjerne?

Jo, Stjernerne skal lyse det ind i vort Sind, at vor Jord er jo ikke større, end at Guds Himmel omspænder den; vi er ikke saa alene, som vi tror; de er ikke saa langt borte, de vi savner; de er os nærmere, end vi ved af; vi er sammen med dem i Guds Kærlighed, og Jesus, Julens Stjerne, viser os Vej til det Land, hvor de skilte finder hinanden igen, og hvor Glæden alene er fuldkommen.

Er det for modigt at tale om Kærlighed og om Glæde i denne Hadets og Sorgens Tid? Lad Julen give os den Tro, som skænker det Mod. Lad os komme til at holde af Mennesker, saa vi ikke kan være den Tro foruden. Hadets og Sorgens Tid er ikke evig. Maaske er Dagen nærmere, end vi tror. Købmand Aastrup i Ulfborg fik en Datterdatter i Fjor. Hør det Vers, han skrev til hende:

Til Agnete!

Et lille Væsen — saa brunt af Lød,

og Haaret for mørkt, for sort —

hun kom til en Verden, fyldt af Gru,

og ønsked kanske sig bort.

Men tro mig, du lille:

Lyst bli'r dit Haar,

og lys bli'r din Barneleg,

thi snart oprinder en dejlig Vaar

for Verden — for Danmark — for dig.

Lad det være vor Julebøn i Stilheden under Stjernerne!